

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต. หนองขวาง อ. โพนาราม จ. ราชบุรี

เวลามาฟังธรรม ฟังธรรมคืออะไรละ เราตั้งใจฟังธรรม ถ้าฟังธรรมแล้วมัน สะเทือนหัวใจนะ เวลาฟังธรรมสิ่งใดที่มันเข้าไปถึงหัวใจเราแล้วขนพองสยองเกล้า เวลา ธรรมมันแทงหัวใจนี้ขนพองสยองเกล้า มันสะเทือนหัวใจใจ ถ้ามันสะเทือนหัวใจคนๆ นั้นจะมีสิทธินะ สิ่งนี้คือผิวบางใจ แต่ถ้าผิวหนามันก็ต้องลงจอบลงเสียม เวลาจอบลง เสียมจะเอาขวานถากนี้เขาว่ารุนแรง

ความรุนแรงขนาดไหน พ่อแม่รักลูกนะ คุณติ คุณตวันนะ สัตว์ที่มันเกิดมา เห็นไหม สัตว์บางชนิดพอเกิดมามันโตได้เองเลย สัตว์บางชนิดพ่อแม่ต้องเลี้ยงดู มนุษย์นี้พ่อแม่ ต้องเลี้ยงดู เวลาพ่อแม่ทะนุถนอมขนาดไหน.. การทะนุถนอม การกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูมานี้ด้วยความรักความผูกพันนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนลูกศิษย์ เห็นไหม พ่อแม่ครู อาจารย์ หลวงปู่มัน ท่านพูดไว้เลย “การแก้จิตนี้แก้ยากนะ”

เราสังเกตได้ไหมเวลาเราเลี้ยงลูกของเรา เวลาลูกของเราคือ ลูกของเราไม่ยอมฟัง มันพูดแล้วเข้าใจได้ง่ายไหม แต่ถ้าพ่อแม่คนไหนเลี้ยงมาแบบเพื่อน ลูกมันได้ ปรึกษากันได้ เด็กมันจะเปิดเผยนะ มีสิ่งใดจะบอกพ่อบอกแม่ แต่ถ้ามีการเก็บกด เรามีความเข้มงวด เด็กมีอะไรจะไม่บอกเรา เด็กมันจะทำตามประสาของมันเอง มันตัดสินใจของมันเอง

ความตัดสินใจของเด็กมันจะผิดหรือจะถูกละ มันผิดทั้งนั้นแหละ เพราะความ ตัดสินใจของเขา เวลาเขาคบเพื่อนของเขาเนะ เขาบอกเพื่อนของเขาดีดีมากเลย พ่อแม่มี แต่ดูแลแต่ค่าเพื่อนเขาดีดีมากเลย เพราะอะไร เพราะเขาเข้ากับเพื่อนเขาได้..

จิตของคนเป็นปุถุชน จิตของคนที่เป็นคนหนา เวลาพูดสิ่งใดว่าธรรมะๆ เหมือนกันๆ เข้ากันได้แหละ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราพูดออกมาที่เราเข้าใจไม่ได้เลย เด็กฟังผู้ใหญ่ขึ้นมา เด็กรับคำติเตียนจากผู้ใหญ่ได้ยาก เห็นไหม เวลาพระบวชใหม่นี้ทน คำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ได้ยาก นี่มันอยู่ในนวโกวาทนะ

นี่พูดถึงหัวใจ แก่จิตนี้แก่ยากมาก การแก่ยากมากมันต้องรู้ถึงการกระทำนั้น แต่ของเรามองด้วยทางโลก โลกเป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งใดต้องพิสูจน์ได้ สิ่งใดต้องพูดได้ แต่เวลาธรรมะมันลึกซึ้งกว่าวิทยาศาสตร์หลายเท่านัก เพราะวิทยาศาสตร์มันเป็นวิทยาศาสตร์ ธรรมะเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งเป็นธรรมชาติ พอเราบอกธรรมะเป็นธรรมชาติพวกเรานี้หูฟังเลยนะ โอ้อโฮ.. ธรรมะเป็นธรรมชาติ เข้าที่ไหนก็ธรรมชาติ ถ้าธรรมชาติมันมีที่สิ้นสุดของมันไหม มันหมุนของมัน มันจบของมันเมื่อไหร่ มันไม่มีเลย

แต่ถ้าเป็นธรรมะนี้มันเหนือธรรมชาติ เพราะมันเข้าใจสรรพสิ่งแล้วมันวางไว้ตามความเป็นจริง แล้วมันออกมาจากความเป็นจริงนั้น นี่วิภูวน.. ผลของวิภูวะ ผลของการหมุนเวียนไปของสังขาร แต่อริยสังขารละ เรารู้อสังขารอันนั้น เห็นใหม่ เราได้แล้วออกมาจากสังขารอันนั้น.. นี่ใจสิ่งนี้พ่อแม่กับลูก พ่อแม่ผ่านประสบการณ์การกระทำมา จิตใจของครูบาอาจารย์มันผ่านสภาวะแบบนี้มา นี่พ่อแม่ครูอาจารย์ของเรา

ถ้าพ่อแม่ครูอาจารย์ของเรา เวลาพูดสิ่งใดนี้เราจะรู้ได้ยาก เหมือนเด็กๆ นะว่าพ่อแม่ทำไมคอยคิดคอยเตือน คอยบอกคอยเร้าตลอดเวลา พ่อแม่คอยบอกคอยเร้าเพราะอะไร นี่คำพูดเหมือนกันแต่ความเห็นแตกต่างกันไป คุณสิ เราเชื่อเพื่อนของเรา เรารักเพื่อนของเรา แต่เพื่อนของเราประสบการณ์ชีวิตเขามีใหม่ ออกไปทางโลกนี้โดนหลอกทั้งนั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาที่เราศึกษากัน ปัญญาศึกษาธรรมะนี้พูดกันรู้เรื่องไปหมดแหละ เหมือนวัยรุ่นเหมือนเด็กมันคุยกัน เหมือนเด็กมันรักกัน แต่ผู้ใหญ่มองแล้วว่าสิ่งนี้โตไปข้างหน้าเขาจะเสียใจกับชีวิตของเขา เด็กคนไหนถ้ามีความเชื่อพ่อเชื่อแม่นะ แล้วมีความมุมานะ มีการศึกษาจนจบกระบวนการศึกษาของเขาไป เขามีงานทำของเขาไป เวลาเขาระลึกขึ้นมา คุณสิทำไมนักปกครอง นายกรัฐมนตรีทำไมถึงวันครุนี้ระลึกถึงครูละ ครุนี้ประสิทธิ์ประสาทวิชามาให้ ครุนี้ทำให้เราเป็นคนดีขึ้นมา ครุนี้สอนเรามาขนาดนี้ มันระลึกถึงคุณเขาใหม่ละ ก็ระลึกถึงคุณของเขานะ นี่เขาสอนเรามาขนาดไหน เขาให้วิชาความรู้เรามา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราบอกว่าศึกษาได้ เราทำของเราได้ พวกกันเยอะนี้ เราก็ปฏิบัติของเราเองได้ ครูบาอาจารย์ก็แนะนำสั่งสอน.. ไช้ ! ครูบาอาจารย์แนะนำสั่งสอน แต่มัน

ทำให้เวลาเราสั้นเข้านะ นี่ถ้าไม่มีครูไม่มีอาจารย์นะอย่างน้อยเสียเวลา.. อย่างน้อยนะ เสียเวลา คุณติ เวลาหลวงตาท่านพูดถึง เวลาท่านจับจุดและต่อมของจิตได้ นี่ว่างๆ ว่างๆ หมดเลย จิตนี้มหัศจรรย์นัก ว่างทั้งนั้นแหละ ว่างไปหมดเลยมันมหัศจรรย์

ความมหัศจรรย์นี้เรื่องโลกทั้งหมดเลย เหมือนเด็กๆ มันรู้ของมันได้ไง แต่พอไป เจอจุดและต่อมลงไปหมดเลย แล้วท่านพูดเอง “ถ้าหลวงปู่มันยังอยู่ที่นี่เราจะผ่านไปได้อย่างไร นี่เพราะหลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว เราต้องเสียเวลาเหยียวย้ายเหยียวยาว หัดหมุน ไปหมุนมาหาทางออก หมุนอยู่นั่นละ ๘ เดือน กว่าที่จะจับจุดได้ว่าควรจะไปทางไหน”

นี่ไงถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ อย่างน้อยเสียเวลานั้นซ้ำ เราจับผิดจับถูกอยู่อย่างนั้น ละ แล้วสิ่งนี้เป็นความลึกลับมหัศจรรย์นะ ทางวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้เพราะอะไร เพราะมันมีทฤษฎี ถ้าเราพิสูจน์ทางทฤษฎีแล้วค่าทางเคมีมันแตกต่างออกไป นี่มันพิสูจน์ ได้ทั้งนั้นแหละเพราะมันเป็นวัตถุ แต่หัวใจของคนมันแตกต่างเยอะมากเลย เยอะเพราะ อะไร เพราะว่าอำนาจวาสนาบารมีของคน

คุณติ รสนิยมของคนแตกต่างกันไหม ทักษะคติของคนแตกต่างกันไหม ความรู้ ความเห็นของคนแตกต่างกันไหม เวลาภาวนาไปนี่ไม่มีใครเหมือนใครเลย ไม่มี ! ถ้าใคร เหมือนใครวิทยานิพนธ์นั้นซ้อแล้ว ได้ลอกวิทยานิพนธ์นั้นมาแล้วเขาไม่ให้ผ่านหรือ วิทยานิพนธ์ซ้อไม่ได้ ถ้าซ้อมานี้กรรมการไม่ให้ผ่านเด็ดขาด แต่เวลามันปฏิบัติขึ้นมา พิจารณากายเหมือนกันทำไมมันไม่เหมือนกันละ

ครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำดี หลวงปู่เจี๊ยะ นี่พิจารณากาย เหมือนกันแต่ไม่เหมือนกันซักคน เพราะถ้ามันเทียบเคียงขึ้นมาแล้วเหมือนกัน ถ้า เหมือนกันคือสัญญา เหมือนกับวิทยานิพนธ์ได้ลอกเลียนเขามา เป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไป ไม่ได้ นี่ไงเวลาการกระทำมันถึงว่าจริตนิสัยคนแตกต่างกันอย่างไร

ฉะนั้นการแก้จิตมันแก้ยาก นี่คำว่าแก้ยาก เวลาประพฤติปฏิบัติมันจะยากจะง่าย ขนาดไหน มันอยู่ที่อำนาจวาสนาบารมี อยู่ที่เรทำบุญกุศลกันนี้แหละ สิ่งที่ทำบุญกุศล เราเสียสละ เราทำเพื่อประโยชน์กับสังคม เขาได้ใช้สิ่งที่เป็นประโยชน์จากเรา นี่เขาจะรู้ หรือไม่รู้ เราจะรู้หรือไม่รู้ เขาได้ใช้ประโยชน์จากเรา นี่ก็บุญกุศลทั้งนั้นแหละ นี่คือ อำนาจวาสนา นี่คือการกระทำคุณงามความดี แล้วคุณงามความดี เขาจะรู้หรือเขาจะไม่รู้

แต่เขาได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เราแสวงหามา เราได้เสียสละออกไป สิ่งนั้นเป็นประโยชน์จากเราเพราะจิตมันเป็นผู้มีมโนกรรม มีความคิด มีความจงใจ มีความตั้งใจ มันไปพัฒนาการอันนี้ไง พันธุกรรมของมันได้ตัดแต่งเห็นใหม่

จิตใจสาธารณะ ! ปัจจุบันนี้เขาหาคนจิตใจที่เป็นสาธารณะนะ มีแต่คนที่จิตใจเห็นแก่ตัว คนที่เห็นแก่ตัวเอาตัวรอดไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันสะสมขนาดไหนก็แล้วแต่เราอยู่คนเดียวไม่ได้หรอก แต่เวลาเรายู่กับสังคม ถ้าเราเป็นคนที่มีจิตใจสาธารณะ คำว่าสาธารณะไม่ใช่ว่าเราต้องหมกเหมือหมกตัวถึงเป็นสาธารณะ คำว่าสาธารณะนี้เรามีอะไรเราเจองานได้ จิตใจของเรามันไม่คับแคบ

สิ่งใดจะมีค่ากับน้ำใจของมนุษย์ คุณติ แค้ขั้บรรณถนน ถ้ามีน้ำใจต่อกันนี้บนถนนการจราจรไม่ติดขัดแล้ว นี่ต่างคนต่างจะไป ต่างคนต่างปิดกัน เห็นใหม่ ค่าของน้ำใจ ความคิดอันนั้นแค้ นั้นแหละ แต่พอเวลามันแสดงออกมามันขัดแย้งกันไปหมดเลย ค่าของน้ำใจมีคุณค่ามาก แล้วนี่ค่าของความรู้สึก มโนกรรมค่าของน้ำใจนี้มันพัฒนาของมัน

คุณติ เวลาคนมีคุณธรรม อยู่ที่ไหนก็มีความสุข อยู่โคนไม้ก็มีความสุข เราอยู่ตึก ๒๐ ชั้น ๓๐ ชั้นมีแต่ความร่ำร้อน แต่ครูบาอาจารย์เรานี้อยู่โคนไม้ เห็นใหม่ เหมือนนกมีปีกกับหาง เข้าขึ้นมาบินขบชาติ ฉันทเสร็จแล้วเก็บบริวารบินไปๆ ชีวิตมีเท่านี้ ทุกคนก็เข้าใจ แต่ค้นหาความทะยานอยากในหัวใจที่มันสะสมนี้มันแก้ไม่ได้หรอก แก้ไม่ได้ ! ชีวิตมีเท่านี้ แต่เวลาเริ่มต้นปฏิบัติ เห็นใหม่ ศิลเราก็ต้องบังคับตัวเรา ทำสมาธิพุทโธ พุทโธ นี่ชีวิตมีเท่านี้ก็ปล่อยมันสิ ทำไมชีวิตมีเท่านี้แล้วต้องบังคับล่ะ ทำไมชีวิตมีเท่านี้ต้องตั้งสติล่ะ

ต้องตั้งสติ ! ต้องตั้งสติเพื่อหาต้นข้าวของเรา.. นี้ปฏิสนธิจิต ต้นข้าวของความรู้สึก ต้นข้าวของมโนวิญญาณที่เกิดเป็นมโนกรรม ต้นข้าวของมัน นี่สัมมาสมาธิเข้าไปสู่ตรงนั้น ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิเข้าไปสู่ตรงนั้น มันจะไปแก้ไขตรงไหน เวลาแก้ไข เห็นใหม่ นี่จิตใจเป็นสาธารณะ ทุกอย่างสังคมเป็นสาธารณะ อารมณ์ความรู้สึกของเราเป็นกระแสสังคมจะไปแก้ที่กระแสสังคม

กระแสสังคมเกิดจากมนุษย์รวมตัวขึ้นมาเป็นสังคม ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลก็แต่ละบุคคล เห็นใหม่ นี่ถ้าจิตใจมันเป็นสาธารณะ มันเข้ามาถ้ามันบังคับ ต้อง

บังคับเข้ามาก่อน บอกว่ามันเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งมันก็มีเท่านี้เอง ก็ไม่ต้องทำอะไรเลย มันก็มีของมันอยู่แล้ว

เพื่อเชื่อ ! ความเพื่อเชื่ออันนี้จะเพื่อเชื่อได้เพราะมันมีทฤษฎีรองรับ ทฤษฎีที่รองรับคือพระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารองรับ เพราะมีทฤษฎีรองรับเราถึงเพื่อเชื่อกันได้ ความเพื่อเชื่อตามทฤษฎีนั้น เพื่อเชื่อตามพุทธพจน์ ! พุทธพจน์ๆ พุทธพจน์ไม่เถียง แต่เถียงคนพูดพุทธพจน์

แต่ถ้าเราบังคับตัวเราก่อน เราพิจารณาตัวเราก่อน จิตใจเราเป็นอย่างนั้นมันถึงจะเป็นว่าเหมือนกับนกมีหางกับปีก ถ้าผู้ใดมีมรรคญาณทำลายอวิชชาในหัวใจอันนั้นแล้ว ชีวิตเขามันถึงเป็นอย่างนั้นไง แต่ของเราไม่เป็นอย่างนั้นหรอก เพราะชีวิตก็เป็นอย่างนั้นแหละ แต่เป็นอย่างนั้นแบบจืดชืดย่นๆ เป็นแบบนั้นแบบเกิดในวัฏฏะแล้วไม่ได้ผลสิ่งใดจากวัฏฏะนี้เพราะเกิดตายฟรีๆ แต่ถ้ามีการกระทำขึ้นมาแล้วชีวิตถึงจะเป็นอย่างนั้นไง

นี่ชีวิตเป็นอย่างนั้น เกิดในวัฏฏะ เห็นไหม เกิดแล้วก็ตาย.. ผลของวัฏฏะ ผลของการเกิดและการตาย พระอาทิตย์ขึ้นพระอาทิตย์ตกก็เป็นผลของธรรมชาติ นี่พระอาทิตย์ขึ้นพระอาทิตย์ตกโลกมันหมุนของมันไป นี่ก็เหมือนกัน การเกิดและการตายชีวิตนี้เป็นเท่านั้น แต่มันเท่านั้นไหมละ มันไม่จบเพราะอะไร เพราะมันมีอวิชชา มันมีค้นหาความทะยานอยาก โดยที่ว่าจะปฏิเสธหรือไม่ปฏิเสธมันมีของมัน นรกสวรรค์ใครจะปฏิเสธหรือไม่ปฏิเสธมันมีของมัน

นี่ผลของวัฏฏะ จิตนี้หมุนเป็นผลของวัฏฏะ ! มันเป็นเช่นนั้นหรือ มันเป็นอย่างนั้นหรือ มันจะเป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ.. มันจะเป็นอย่างนั้นจริงๆ ต่อเมื่อมีมรรคญาณเมื่อมีอริยสัจ มีสังขารเข้าไปแก้ไขเข้าไปตัดแปลงของมัน แล้วมันได้ชำระความสะอาดของมันแล้วมันถึงเป็นเช่นนั้น ! มันจะเป็นเช่นนั้นต่อเมื่อมีการกระทำ มีความเป็นจริงขึ้นมามันถึงเป็นเช่นนั้น แต่นี่มันนกแก้วนกขุนทอง เห็นไหม

แก้จิตแก้ยากอย่างนี้ ยากเพราะผู้รู้จริงเห็นจริงมันมีข้อเท็จจริงในหัวใจ แต่ของเรานี้ไม่มีข้อเท็จจริงมีแต่ความจำ มีแต่ความเข้าใจ ความเข้าใจนี่มันเป็นโลกีย์ปัญญา เป็นการศึกษา เป็นทฤษฎี เป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา.. ทุกคนพูดถึง

ภาวนามยปัญญาผิดหมด คำว่าผิดหมดเพราะอะไร เพราะพูดออกมามันแตกต่างกัน
อย่างไร ภาวนามยปัญญากับศุทตมยปัญญา จินตมยปัญญามันแตกต่างกันอย่างไร

ทีนี้ผู้รู้จริงมี หลวงตาท่านพูดอยู่ “คนรู้จริงมีอยู่นะ”

เราพูดไปนี่ปล่อยไถ่วันละ ๔ แข่ง ๕ แข่งอายุเขานะ ไถ่นี่ปล่อยทุกวัน ปล่อย
ออกไปได้อย่างไร แต่ถ้าคนรู้จริงเขาไม่ปล่อยของเขานะ ไถ่ของเขาเขาเก็บรักษาไว้อย่าง
ดีไม่มีใครเขาปล่อยหรอก นี่ไงผู้รู้จริงเขามี พูดสิ่งใดไปผู้รู้จริงเขารู้ได้ ฉะนั้นเราศึกษา
ของเราเราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ

นี่แก้จิต.. เราทำบุญกุศลของเรานี้เป็นอามิส เป็นสิ่งที่เป็นเครื่องอยู่อาศัย ปัจจัย
เครื่องอาศัย แล้วเราสร้างเนื้อสร้างตัวของเรานี้ขึ้นมา จนถึงที่สุดแล้วมันอยู่ของมันได้โดย
ไม่ต้องอิงสิ่งใด ไม่ต้องอาศัยสิ่งใดเลย “สุขใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” เราก็แสวงหากันอยู่
ในปัจจุบันนี้เราปรารถนาให้ชีวิตร่มเย็นเป็นสุข ความร่มเย็นเป็นสุขนี้มันอยู่ที่การกระทำ

นี่กรรมดี กรรมเก่า กรรมใหม่ ทุกคนมีกรรมเก่ามานะ กรรมเก่าคือจริตนิสัย คือ
การกระทำมา คนเขาปรารถนาดีกับเรานะ เขาจะช่วยเหลือเจือจานเรามหาศาลเลย แต่ถ้า
เขาทำผิดใจเรานะเราทุกข์มากเลย.. นี่จริต เห็นไหม นี่กรรม มีคนเขาพยายามจะช่วยเหลือ
เจือจาน แต่ความเข้าใจผิด ความที่ช่วยเหลือเจือจานไม่ตรงกับจริตเราเราก็ไม่พอใจ

นี่มันถึงเป็นจริต กรรมนี้ถึงเขาทำดีขนาดไหน ถ้ามันมีกรรมต่อกันมันก็เห็นผิด
แต่ถ้าเขามีกรรมดีต่อกันเขาจะส่งเสริมกัน การกระทำกันนี้ผลของวิภูษณะนะ แต่ถ้าเราถึง
ที่สุดแล้วนี่แก้กรรม แก้กรรมคือการประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้วพ้นจากกรรม
ทั้งหมด มันเป็นผลของวิบาก วิบากคือเรื่องของสถานะ..

สอุปาทิเสสนิพพาน คือพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่นี้กระทบ อย่างพระโมคคัลลานะ
ยังโดนโจรทุบตาย แต่เวลานิพพานไปแล้วไม่มีสิ่งใดกระทบได้อีกแล้ว ไม่มี ฉะนั้นสอุป
ปาติเสสนิพพานคือวัตถุที่เหลือจากการที่เราประพฤติปฏิบัติจนจิตใจพ้นจากทุกข์ไปแล้ว
แต่ยังเหลือร่างกายนี้อยู่ เหลือชีวิตนี้อยู่เพื่อประโยชน์กับ โลก เอวัง